

PROCEDURA
EWAKUACJI OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI
POTRZEBAMI
W SĄDZIE REJONOWYM
W DĄBROWIE TARNOWSKIEJ

§ 1 Postanowienia ogólne

1. Celem wprowadzenia niniejszej procedury jest zapewnienie sprawnej i bezpiecznej ewakuacji pracowników i osób czasowo przebywających na terenie Sądu Rejonowego w Dąbrowie Tarnowskiej, dalej Sądu będących osobami ze szczególnymi potrzebami, których definicje przedstawiono w ust. 2 niniejszego paragrafu.
2. Przyjęto, za art. 2 ust. 3 ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U.2024.1411 t. j.), że osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.
3. Ustalono, że na terenie budynku Sądu najczęściej przebywają osoby ze szczególnymi potrzebami w związku z:
 - a) z niepełnosprawnością ruchową,
 - b) sporadycznie z niepełnosprawnością słuchu, wzroku,
 - c) rzadko z niepełnosprawnością intelektualną bądź niepełnosprawnościami sprzężonymi.
4. Szczegółowe zasady zgłoszenia zagrożenia, ogłoszenia ewakuacji i postępowania w jej trakcie określa *Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla Budyńku Sądu Rejonowego w Dąbrowie Tarnowskiej, ul. Jakuba Bojki nr 2*. W ramach poniższej procedury uzupełniono i rozbudowano obowiązujące zasady ewakuacji z budynku Sądu w przypadku pożaru lub innego zagrożenia o zadania i obowiązki w zakresie ewakuacji osób z niepełnosprawnością i innymi szczególnymi potrzebami.

§ 2 Osoby przebywające w budynku czasowo

1. Wiedza na temat ilości i miejsca przebywania osób ze szczególnymi potrzebami jest istotna do przeprowadzania ich bezpiecznej ewakuacji, tym samym wejście na teren budynku osoby wymienionej w § 1 ust. 3 niniejszej procedury czasowo przebywającej w budynku Sądu podlega monitoringowi.
2. Pracownik firmy ochrony odnotowuje w zeszycie wejście/wyjście oraz miejsce, do którego udają się osoby ze szczególnymi potrzebami wymienione w § 1 ust. 3.
3. Zeszyt znajdują się w pomieszczeniu ochrony przy wejściu głównym do budynku.

§ 3 Miejsce oczekiwania na ewakuację

1. Miejsce oczekiwania na ewakuację to punkt zbiórki dla osób potrzebujących pomocy/asysty przy ewakuacji, w którym osoby niebędące w stanie samodzielnie się ewakuować mogą bezpiecznie poczekać na pomoc.
2. Na każdej kondygnacji budynku wskazuje się oznaczone miejsce oczekiwania na ewakuację zlokalizowane w bliskości klatki schodowej, w odległości nie ograniczającej ruchu w obrębie trasy ewakuacyjnej.

3. Osoba ogłaszająca ewakuację przekazuje komunikat o miejscu oczekiwania dla osób potrzebujących pomocy/asysty przy ewakuacji.

§ 4 Asystent osoby z niepełnosprawnością

1. Spośród pracowników Sądu wyznaczeni zostali Asystenci osoby z niepełnosprawnością lub inną szczególną potrzebą, którzy odpowiedzialni są za doprowadzenie tej osoby do docelowego miejsca zbiórki.
2. Niezwłocznie po ogłoszeniu ewakuacji i stwierdzeniu, że w obiekcie znajdują się osoby z niepełnosprawnościami lub innymi szczególnymi potrzebami Asystent udaje się do miejsca oczekiwania na pomoc w ewakuacji gdzie wyznacza osoby do pomocy w ewakuacji, zabezpiecza sprzęt do ewakuacji osób z niepełnosprawnością ruchu (krzesło, koc ewakuacyjny) oraz koordynuje ewakuację pozostałych osób wymagających pomocy w sposób określony w dalszej części Procedury.
3. Asystent zobowiązany jest do dbania o swoje bezpieczeństwo. W sytuacji zagrożenia swojego życia i zdrowia ewakuuje się i niezwłocznie informuje służby ratownicze o lokalizacji osoby z niepełnosprawnością lub innymi szczególnymi potrzebami.
4. Każdy pracownik Sądu niezależnie od niniejszej Procedury, ma obowiązek okazania pomocy przy ewakuacji wyznaczonym Asystentom i osobom z niepełnosprawnościami lub innymi szczególnymi potrzebami, z zastrzeżeniem zasad określonych w ust. 3.

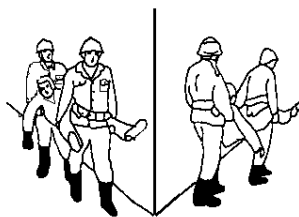
§ 5 Ewakuacja osoby z niepełnosprawnością ruchową

1. Osoby z niepełnosprawnością ruchową, które nie są w stanie samodzielnie poruszać się podlegają ewakuacji, w zależności od stanu zdrowia i stopnia niepełnosprawności, przy zastosowaniu następujących sposobów:

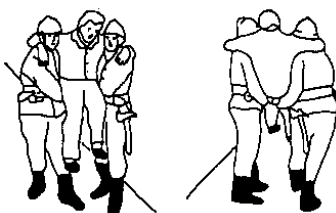
- a) za pomocą krzesła ewakuacyjnego lub koca ewakuacyjnego – transfer na krzesło/koc ewakuacyjny osoby z poważną niepełnosprawnością odbywa się techniką przód/tył: jedna osoba ustawia się z przodu i chwyta osobę ewakuowaną pod kolanami (obiema rękami), druga osoba ustawia się za plecami osoby ewakuowanej i chwyta ją za nadgarstki, przekładając swoje ręce pod jej pachami. W przypadku „lekkich” niepełnosprawności rola asysty w procesie transferu na krzesło/koc może ograniczyć się do ustabilizowania sprzętu, by osoba ewakuowana mogła samodzielnie się przesiąść i zostać zniesiona w bezpieczne miejsce.

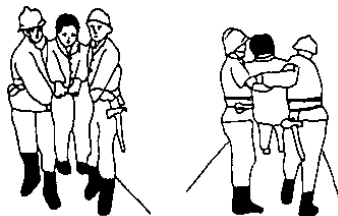
- b) przenoszenie chwytem „kończynowym” – jedna osoba chwyta osobę ewakuowaną pod pachy, stojąc od strony jego głowy, a druga pod kolana, stojąc tyłem do osoby ewakuowanej (należy wynieść osobę ewakuowaną nogami do przodu),

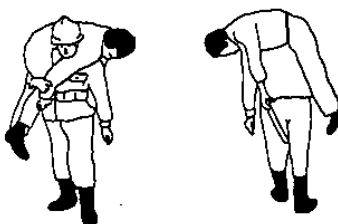
- c) przenoszenie „na stołeczku” - odpowiednim uchwytem dłoni ratujący tworzą siedzenie z rąk, na których siada osoba ewakuowana, trzymając ratujących za szyję, ratujący są lekko zwrócenii do siebie, ukośnie do kierunku ewakuacji, wynoszą osobę ewakuowaną,

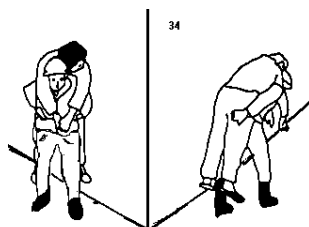
- d) przenoszenie „chwytym huśtawkowym” - ratujący chwytają się za ręce „zewnętrznie”, wkładając je pod siedzenie osoby ewakuowanej, rękami „wewnętrznymi” po wzajemnym uchwycie na wysokości łokcia zabezpieczają ratowanego od tyłu, tworząc wsparcie na wysokości górnej części jego pleców,

- e) przenoszenie „chwytym strażackim” - osoba ewakuowana po odpowiednim chwycie wstępnym wykonanym przez ratującego, znajduje się w poprzecznym ułożeniu - zwisając na jego barkach; ratujący ma jedną rękę przełożoną pomiędzy nogami osoby ewakuowanej, trzymając ją za rękę na wysokości nadgarstka, druga ręka ratowanego zwisa swobodnie z tyłu,

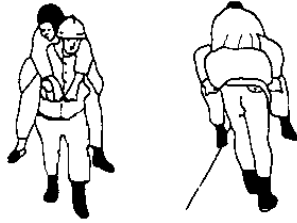

- f) przenoszenie „uchwytem tłumokowym” – osoba ewakuowana zakłada ręce od tyłu przez ramiona ratującego, aby zwisały one na piersi ewakuowanego; ciało powinno spoczywać na plecach ratującego w taki sposób, aby nogi zwisały 15 - 20 cm nad ziemią; w określonych wypadkach ratujący przytrzymuje zwisające ręce osoby ewakuowanej; może też czynić to ręką, używając drugiej do lepszego ułożenia i przytrzymania osoby ewakuowanej na plecach lub złapania się poręczy, np. przy schodzeniu po schodach,

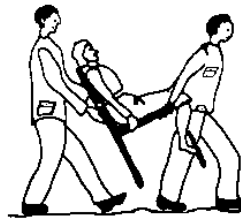

- g) przenoszenie „chwytym na barana” – osoba ewakuowana leży na plecach ratującego i przytrzymuje się rękami za jego szyję; ratujący podchwytuje pod

kolana przytrzymuje osobę ewakuowaną w ten sposób, aby środek ciężkości ratowanego znajdował się na wysokości krzyża ratującego.

h) wynoszenie na krześle - może mieć miejsce w wyjątkowych sytuacjach i tylko wówczas, gdy osoba ewakuowana jest w stanie pomagać sobie rękami,

2. Sposoby ewakuacji określone w ust. 1 powinny być dobrane do indywidualnego stanu osoby z niepełnosprawnością lub innymi szczególnymi potrzebami oraz liczby osób ratujących.
3. O ile to możliwe, ewakuowane są także sprzęty wspomagające osoby z niepełnosprawnościami: wózki manualne, kule, balkoniki ortopedyczne.
4. Po wydostaniu osoby z niepełnosprawnością ruchu z obiektu należy zapewnić jej bezpieczne i możliwie wygodne miejsce oczekiwania na dalszą pomoc.

§ 6 Ewakuacja osób z niepełnosprawnością wzroku

1. Osoby z niepełnosprawnością wzroku podlegają ewakuacji z uwzględnieniem następujących zasad:
 - a) przed nawiązaniem kontaktu fizycznego (dotyk, chwyt), należy uprzedzić o tym osobę z niepełnosprawnością wzroku, w słownym komunikacie należy podać swoje imię i nazwisko, funkcję i wyjaśnić co się dzieje deklarując pomoc,
 - b) w celu poprowadzenia osoby z niepełnosprawnością wzroku, należy zaproponować jej swoje ramię (osoby niewidome korzystają ze swoich rąk do utrzymywania równowagi, nie należy ich chwytać za rękę, szarpać, łapać za łaskę, popychać i przesuwac),
 - c) prowadząc osobę z niepełnosprawnością wzroku, asystent zawsze idzie pierwszy, a osoba z niepełnosprawnością wzroku pół kroku za nim,

- d) w przypadku gdy osoba z niepełnosprawnością wzroku posiada psa asystującego asystent idzie po przeciwnej stronie niż pies asystujący,
 - e) należy bieżąco obserwować nie tylko powierzchnię przed sobą, ale także przestrzeń obejmującą tułów i głowę osoby z niepełnosprawnością wzroku,
 - f) należy bieżąco opisywać otoczenie i wskazywać przeszkody, np. schody („w górę” lub „w dół”),
 - g) w przypadku konieczności ostrzeżenia osoby z niepełnosprawnością wzroku należy zrobić to w sposób konkretny i precyzyjny np. „uwaga, schody w dół”, zamiast okrzyk „uwagaż!”, który nie pozwoli jej zorientować się, czy ma się zatrzymać, uciekać, pochylić czy coś przeskoczyć.
2. Podczas ewakuacji osób z niepełnosprawnościami wzroku należy brać pod uwagę następujące czynniki:
- a) u osób tych, zmiany zachodzące w szybkim tempie powodują dezorientację, panikę, stres, niechęć lub niemożność działania,
 - b) osoba ta może nie reagować na wizualne efekty towarzyszące zagrożeniom,
 - c) osoby z niepełnosprawnością wzroku mogą mieć dobrze rozwiniętą pamięć przestrzenną najbliższego otoczenia, dlatego w przypadku usłyszenia komunikatu o ewakuacji, będą najprawdopodobniej kierowały się drogą, którą znają, a która może prowadzić np. do ogniska pożaru, stąd tak ważne jest wskazanie Asystenta takiej osoby,
 - d) osoby te mają trudność poruszania się bez przewodnika w terenie nieznanym lub znanym, lecz o zmienionej charakterystyce.
3. W przypadku poważnego, bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia ewakuacja osób z niepełnosprawnością wzroku następuje przy zastosowaniu sposobów ewakuacji osób z niepełnosprawnościami ruchowymi przedstawionych w § 5.

§ 7 Ewakuacja osoby z niepełnosprawnością słuchu

1. Osoby głuche i niedosłyszające podlegają ewakuacji z uwzględnieniem następujących zasad:
 - a) przed przystąpieniem do przekazania informacji o ewakuacji do osoby z niepełnosprawnością słuchu należy upewnić się, że na nas patrzy (w zależności od sytuacji można, dotknąć jej ramienia lub kiwnąć z oddali ręką),
 - b) należy mówić z twarzą zwróconą w kierunku rozmówcy,
 - c) używamy do przekazania komunikatu gestów i krótkich zdań lub zapisujemy informację na kartce lub w telefonie (komunikat powinien być prosty np. pożar – opuść budynek, pożar – idź za mną).
2. Podczas ewakuacji osób z niepełnosprawnością słuchu należy brać pod uwagę następujące czynniki:
 - a) osób tych nie można skutecznie poinformować o zagrożeniu za pomocą dźwiękowych systemów ostrzegawczych, informacji głosowych, syren, głośników, niezbędne jest zastosowanie sygnalizacji optycznej i bezpośredniej komunikacji,
 - b) osoby te zazwyczaj potrafią odczytywać komunikaty z ruchu warg, z komunikatorów tekstowych lub porozumiewać się w języku migowym,
 - c) język polski foniczny jest dla wielu osób głuchych językiem obcym, dlatego osoby te mogą mieć problem w werbalnym przekazaniu informacji o swoim stanie zdrowia,
 - d) z osobami tymi będzie utrudniony lub wręcz niemożliwy kontakt w ciemności i zadymieniu.

§ 8 Ewakuacja osoby z niepełnosprawnością intelektualną i w spektrum autyzmu

1. Jeżeli nie występuje sprzężenie niepełnosprawności, osoby z niepełnosprawnością intelektualną są w stanie usłyszeć standardowe alarmy i zapowiedzi głosowe oraz zobaczyć aktywowane wizualne urządzenia powiadamiające jednak nadwrażliwość lub niedowrażliwość na bodźce dźwiękowe i wizualne w niektórych przypadkach może utrudnić lub uniemożliwić opuszczenie strefy zagrożenia.
2. Asystent powinien dotrzeć do osoby z niepełnosprawnością intelektualną i w spokojny i stanowczy sposób przedstawić komunikat o ewakuacji następnie sprowadzić ją w bezpieczne miejsce zbiórki i pozostawić pod opieką osoby zdrowej lub opiekuna.

§ 9 Panika osób niepełnosprawnych i sposoby jej przeciwdziałania

1. Panikę osób z niepełnosprawnością wywołują następujące czynniki:
 - a) gwałtowny, dynamiczny ale dający się zaobserwować wzrokowo rozwój zdarzenia powodujący zbliżenie się strefy zagrożenia (np. rozwój pożaru do wielkości przekraczającej wzrost człowieka i zbliżająca się strefa spalania, obniżenie się strefy zadymienia do wysokości oczu),
 - b) nacisk tłumu, w szczególności dotyczy osób niewidzących oraz niedowidzących,
 - c) brak oświetlenia, w szczególności dotyczy osób niepełnosprawnych ruchowo oraz niedosłyszających,
 - d) krzyki i wrzaski o charakterze panicznym osób z tłumu,
 - e) nagły, głośny alarm pożarowy lub określający inne zagrożenie, przy jednoczesnym pojawieniu się symptomów zagrożenia (dym, temperatura, płomienie, trzaski, krzyki itp.).
2. Opanować ludzi ogarniętych paniką, prących do przodu mogą częściej osoby znajdujące się z tyłu tłumu, niż na jego czele. Środki przeciwdziałania panice to, w szczególności:
 - a) przykład osobisty,
 - b) zdecydowany nakaz,
 - c) wykazanie nierealności niebezpieczeństwa,
 - d) przedstawienie groźby większego niebezpieczeństwa,
 - e) zidentyfikowanie i opanowanie przywódców paniki.